

PRAVIDLÁ PRE RECENZOVANOSŤ PUBLIKÁCIÍ OD ROKU 2022

Mgr. Lucia Nižníková

Vyhľadška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 5. decembra 2020 č. 397/2020 o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti nadobudla účinnosť 1. januára 2021. Od prvého dňa vykazovacieho obdobia 2022 sa evidencia a kategorizácia publikačnej činnosti, umeleckej činnosti a ohlasov na publikačnú a umeleckú činnosť začala riadiť ustanoveniami tejto vyhlášky. Tá okrem iného priniesla aj **zmeny v pravidlách recenzovanosti publikácií**. Článok prináša prehľad týchto pravidiel od roku 2022 pre domáce, aj zahraničné publikácie.

Príloha č. 10 na str. 24 [1] vyhlášky definuje recenzné konanie ako postup, pri ktorom vydavateľ požaduje od odborníkov v príslušnej oblasti výskumu hodnotenie rukopisov určených na publikovanie. V rámci recenzného konania sú recenzenti renomovanými výskumníkmi, odborníkmi z iného pracoviska ako autor a zároveň nie sú autormi alebo editormi príslušnej publikácie [...].

Metodika evidencie publikačnej činnosti pre vykazovacie obdobie 2022 [2] v odseku 6.3.9 Recenzovanosť publikácie na str. 28 špecifikuje, že *za recenzenta sa nepovažuje editor, zostavovateľ, vedecká rada (komisia, výbor a podobne) alebo iný autor tej istej publikácie. Recenzenti musia pôsobiť na inom pracovisku (katedre) ako autori publikácie. Ak recenzent pôsobí na rovnakom pracovisku ako ktorýkoľvek autor publikácie, do záznamu sa zapisuje, ale nie je vnútornou kontrolou považovaný za recenzenta.*

Vo vykazovacom období 2023 Metodika evidencie publikačnej činnosti [3] v odseku 6.3.9 Recenzovanosť publikácie na str. 29 upozorňuje aj na to, že ak je publikácia recenzovaná, neznamená to automaticky, že je vedecká. Recenzovanosť publikácie nie je jediným atribútom pre zaradenie do kategórie EPC V1, V2 a V3. Štandardne prechádzajú recenzným konaním aj iné typy publikácií, napr. odborné knižné publikácie, ročenky, skriptá, odborné články a pod. Ďalej nasleduje rozšírená parafráza vyhlášky, ktorá sa opakuje z predchádzajúceho roka, že *za recenzenta sa nepovažuje editor, zostavovateľ, vedecká rada (komisia, výbor a podobne) alebo iný autor tej istej publikácie.*

Na str. 30 sa podrobnejšie vysvetľuje pravidlo o pracovisku tretej úrovne: *Recenzenti musia pôsobiť na inom pracovisku (katedre) ako autori publikácie [...] Ak sa pracovisko recenzentov v zdrojovom dokumente zhoduje s pracoviskom autorov v analytickej časti, napr. v kapitole, záznam nie je považovaný za recenzovaný. Vnútorňa kontrola nepovolí takýto záznam potvrdiť s kategóriou V2. [...] Pre vzťah recenzenta a inej ako autorskej roly v publikácii platí: Ak recenzent pôsobí na rovnakom pracovisku (katedre) ako ktorýkoľvek autor publikácie, do záznamu sa zapisuje, ale nie je vnútornou kontrolou považovaný za recenzenta. Pracovisko recenzentov sa môže zhodovať s pracoviskom zostavovateľov alebo prekladateľov.*

Metodika evidencie publikačnej činnosti pre rok 2024 [4] potvrdzuje predchádzajúce ustanovenia o recenznom procese, zmiernuje však definíciu toho, kto je, resp. nie je považovaný za recenzenta. V odseku 6.3.9 *Recenzovanosť publikácie* na str. 29 sa uvádza: *Za recenzenta sa nepovažuje editor, zostavovateľ alebo iný autor tej istej publikácie vrátane autorov iných analytických častí z knižnej publikácie. Členovia vedeckej/redakčnej rady (komisie, výboru a pod.) môžu byť totožní s recenzentami publikácie, ak sú v publikácii zreteľne a jasne uvedení ako recenzenti danej publikácie, resp. je v publikácii uvedená informácia, že publikáciu recenzovala vedecká/redakčná rada.* Prvýkrát sa tiež do textácie metodiky dostáva pojem pracovisko tretej úrovne: *Ak recenzent pôsobí na rovnakom pracovisku (inštitúcia na 3. úrovni) ako ktorýkoľvek autor publikácie, do záznamu sa zapisuje, ale nie je vnútornou kontrolou považovaný za recenzenta. Pracovisko recenzentov sa môže zhodovať s pracoviskom zostavovateľov alebo prekladateľov.*

V platnosti zostávajú pravidlá, ktoré upravujú evidenciu recenzovania publikácií, v ktorých recenzenti nie sú menovite uvedení. **Anonymné recenzné konanie** sa môže v bibliografickom zázname vyznačiť vtedy, keď informácia o ňom je uvedená a) priamo v publikácii, b) na webovej stránke časopisu alebo c) na webovej stránke vydavateľa. Ak priamo v publikácii nie je uvedená žiadna zmienka o recenznom konaní a ani vydavateľstvo nie je uvedené v *Zozname vydavateľstiev*, autori môžu spracovateľke publikačnej činnosti dodať **potvrdenie o recenznom konaní priamo od vydavateľstva**. Táto možnosť sa však vzťahuje **len na publikácie vydané v zahraničí**. Potvrdenie z vydavateľstva o anonymnom recenznom konaní celej vydavateľskej produkcie musí obsahovať: názov a sídlo zahraničného vydavateľa, informáciu o recenznom procese, meno a priezvisko zodpovednej osoby z vydavateľstva a jej podpis, dátum vystavenia potvrdenia.

Zoznam vybraných zahraničných vydavateľstiev vedeckej literatúry, ktoré uskutočňujú anonymné recenzné konanie [5] slúži ako pomôcka

pre spracovateľov publikačnej činnosti na vysokých školách. Zoznam neplní a **nemá funkciu určovania kvality**, či renomovanosti vydavateľstiev.

Publikácia vydaná v domácom vydavateľstve je považovaná za recenzovanú, ak a) sú v publikácii menovite uvedení aspoň dvaja recenzenti spĺňajúci vyššie uvedené pravidlá, b) pre články v časopisoch stačí uvedený aspoň jeden recenzent, alebo c) je v publikácii zreteľne uvedená informácia, že publikácia bola recenzovaná.

Použité zdroje:

- [1] Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky z 5. decembra 2020 č. 397/2020 o centrálnom registri evidencie publikačnej činnosti a centrálnom registri evidencie umeleckej činnosti. In *Slov-lex.sk: právny a informačný portál* [online]. 19.12.2020 [cit. 2024-12-04]. Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/397/>
- [2] Metodika evidencie publikačnej činnosti – CREPČ 2022. In *Portál CREPČ/CREUČ – Centrálny register publikačnej činnosti a Centrálny register umeleckej činnosti* [online]. Dátum aktualizácie 29.11.2022 [cit. 2024-12-04]. Dostupné na: https://cms.crepc.sk/Data/Sites/1/pdf/metodickepoky/2022/metodika_2022_221216.pdf
- [3] Metodika evidencie publikačnej činnosti – CREPČ 2023. In *Portál CREPČ/CREUČ – Centrálny register publikačnej činnosti a Centrálny register umeleckej činnosti* [online]. Dátum aktualizácie 26.10.2023 [cit. 2024-12-04]. Dostupné na: https://cms.crepc.sk/Data/Sites/1/pdf/metodickepoky/2023/metodika_2023_231107.pdf
- [4] Metodika evidencie publikačnej činnosti – CREPČ 2024. In *Portál CREPČ/CREUČ – Centrálny register publikačnej činnosti a Centrálny register umeleckej činnosti* [online]. Dátum aktualizácie 7.10.2024 [cit. 2024-12-04]. Dostupné na: https://cms.crepc.sk/Data/Sites/1/pdf/metodickepoky/2024/metodika_2024_10.pdf
- [5] Zoznam vybraných zahraničných vydavateľstiev vedeckej literatúry, ktoré uskutočňujú anonymné recenzné konanie. In *Portál CREPČ/CREUČ – Centrálny register publikačnej činnosti a Centrálny register umeleckej činnosti* [online]. Bratislava: Centrum vedecko-technických informácií SR, verzia júl 2024 [cit. 2024-12-04]. Dostupné na: https://cms.crepc.sk/Data/Sites/1/pdf/zoznamvydavatelstva/zoznam_vydavatelstiev_2024_07.pdf